

מהדורה שלישית

הכרמוניה

1.7.2011

מו"ל: הדסה הוליוסקי

האיילת והאגלגל לא מע"מ

מחיר: ח"י שקלים

דבר המערכת

לאחר פגרה ממושכת אנחנו גאים להוציא את ההוצאה השלישית והמהודרת של "הכרמוניה"!

בגיליון הקרוב תוכלו להנות פרט מפינת ספורט, חידות ושיר מגלזגו, ממחקר הסטורי ודוגמא לעיסוק של סבא וסבתא, בתיה ומיכה בתקופה האחרונה. תליק משתף בזכרונות מסבתא פנינה, דודה איילת במקבץ הגיגים, יזהר ממליץ על התחביב החדש שלו וכמובן נמשיך לעקוב אחר מעלליו של רן הבוס בהתבגרותו בעיר הקודש. זהו, מקווים שתהנו שוב תודה למעין על העיצוב היפהפה.

המערכת

הפדרגוניה

המדור של משפחת כרמון בגלגו

פינת החידות של דניאל

** נחום גר בקומה ה-12 במגדל רב קומות. כל יום כשהוא עוזב את דירתו בדרכו לבית הספר הוא לוחץ על כפתור קומות הקרקע שבמעלית. בדרכו חזרה הוא לוחץ על כפתור קומה 10 ומטפס את 2 הקומות האחרונות ברגל. מדוע?

** משה רוצה להעביר חתול, עכבר וחתיכת גבינה את נהר הירדן באמצעות סירה. הוא אינו יכול להשאיר את העכבר עם החתול או עם גוש הגבינה ללא השגחה. הוראות בטיחות קובעות שאסור למשה לקחת בסירה יותר מפריט 1 בכל זמן נתון (חתול, עכבר או גבינה).

עוזרו למשה להעביר את 3 הפריטים לעברו השני של הנהר בשלום.

שיר לקיץ

בסקוטלנד הכול טוב
הנמלה מתגוררת עם הדוב
אדם בית-ספר עוד מעט מתחיל
החיפושית מסתדרת עם הפיל

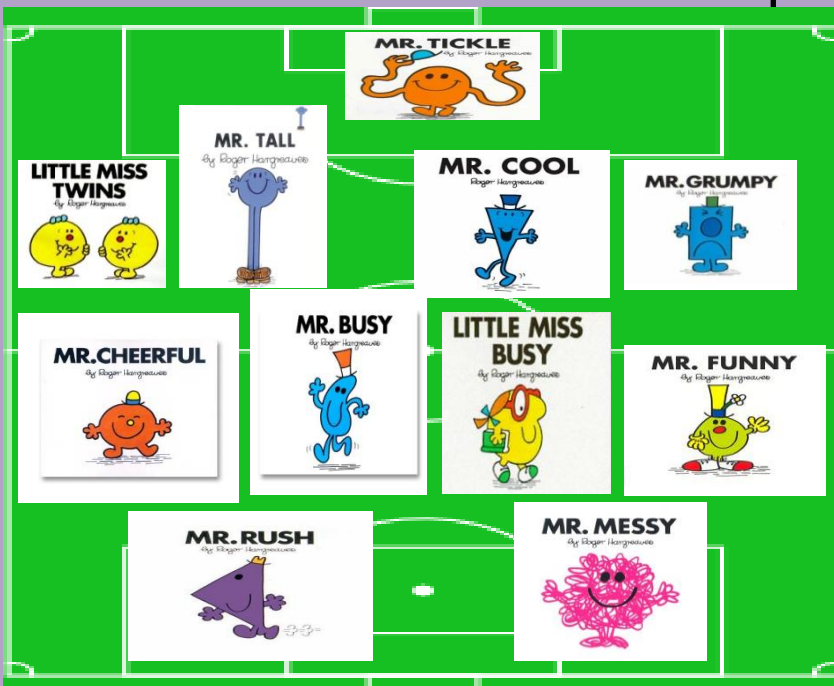
ליבי נטלה חלק במופע ריקוד
היא רקדה באלט וג'אז לצלילי העוד
גם השתתפה בקוסם מארץ עוץ
לתפקיד דורותי - כישרונה היה נחוץ

דניאל את הכבישים קורע עם האפניים
הוא אוהב כדורגל - לא דומינו או מחניים
על גיטרה מנגן דילן וג'וני קאש
הפועל י-ם שוב אכלה קש...

מה היה קורה אם היינו שוכחים את דוב ?
אבל לא שכחנו (הוא בתחילת השיר, במקום טוב)
ואם שם המשפחה של סבא לא היה מוחלף?
את עלון הקרמרייה קוראים היינו (דף אחר דף)

לא, זה לא עוד ספר של גדי
וגם לא שיר חדש של ארקדי
ובטח לא שיר - מה שמה זאתי, סמדי?
רק פואמה קצרה לטובת הבטאון
אנחנו לא קרמר, תמיד נהייה כרמון !!!

The Mr Men Football Club (As voted by the Carmon Family)

הפּראָגנאַ

התחביב החדש של יזהר

שלום לכולם.

בעבר לשם תחביב אנשים היו בוחרים לעצמם כל מיני עיסוקים שמטרתם להפיג קצת ממתחי היום ולתת דרור לכישורים שלא באים בהכרח לידי ביטוי בשגרה. אנשים היו יוצאים עם רובה הצייד ויורים באווזים. אחרים היו אוספים בולים. חלק אהבו לצייר וישנם כאלו שסתם שיחקו כדורגל. בשנים האחרונות עם העיסוק והזמינות ההולכת וגוברת של האינטרנט, המדיה הזאת הפכה להיות אחד הכלים המשמעותיים בעולם דרכה אנשים מתקשרים ודרכה החברה שלנו מתעצבת. אחד האתרים הפופולאריים ביותר הוא ה"יו-טיוב" (youtube). זהו אתר אליו מעלים אנשים מרחבי העולם לאינטרנט קבצי ווידאו שונים ומשונים מכל סוג. הסרטונים פתוחים ונגישים לכל מי שחפץ בכך כשהפופולאריים ביותר מגיעים למאות מיליוני צפיות שונות. אפשר לחבר בין שתי הנקודות ולהגיד שבמידה רבה צפייה בסרטוני יוטיוב הפכה להיות תחביב של מיליוני אנשים היום בשעות הפנאי ועם כל הצער שבדבר נראה שבמידה רבה גם שלי. 😊 בחרתי להביא לכאן כמה קטעים נחמדים שיצא לי לראות בתקופה האחרונה שקיבלתי המלצה עליהם מחברים שונים בחודשים האחרונים.

תבלו...

שולה המוקשים האנושי

<http://www.youtube.com/watch?v=LHY8NKj3RKs>

קטע בדמינטון מטורף שמוקדש לג'יליאן

http://www.youtube.com/watch?v=RZ2k-tsX5KE&feature=player_embedded

סרטון טבע מטורף שחשוב לראות עד הסוף שמגלם בצורה הטובה ביותר את כוחה של הקבוצה

<http://www.youtube.com/watch?v=LU8DDYz68kM>

לעולם אל תגיד לא לפנדה

<http://www.youtube.com/watch?v=X21mJh6j9i4>

ביקור משפחת כרמון הסקוטית באילת

http://www.youtube.com/watch?v=FfF4R_07e4M&feature=player_embedded

וקצת תקווה בחברה הישראלית לסיום..

http://www.youtube.com/watch?v=KYheMe33LTU&feature=player_embedded

כדי לצפות בקטעים ישירות מהכתבה יש ללחוץ על מקש ה CTRL ובמקביל על הלינק.

הפדרגוניה

הזכרונות שלי מסבתא פנינה \ תליק

במרחק השנים מה שאני זוכר מסבתא פנינה זה בעיקר זיכרונות של ילד קטן – חלקי סרטים שרצים לי בראש, תמונות וחפצים, טעמים וריחות....

למשל כששתי הסבתות היו באות לבקר תמיד ביום ההולדת ומביאות איתן עוגת שוקולד חגיגית עם המון שכבות ועם קצפת טעימה ודובדבנים כשעל העוגה הקדשה חגיגית "לנכדנו האהוב תליק, לרגל יום הולדתך, אוהבות סבתא פנינה וסבתא הדסה"... היום תלויה אצלי בדירה תמונה שכזאת של יום הולדת 8 – שתי הסבתות יושבות ליד השולחן והילדים עומדים על השולחן במטבח ב' בית הישן' מציגים את העוגה החגיגית ואת גורי הכלבים שגורה המליטה... בשנים מאוחרות יותר היו כבר מביאות עוגת גלידה לימי ההולדת שלנו ואז זה כבר היה רגע של פינוק יוצא דופן...

אני זוכר את השבתות כשעושים ביקורים של הסבתות – זה היה מסע של ממש עבורי, כשהולכים ברגל – עולים מהבית ברחוב ביל"ו, העלייה הקשה של כובשי קטמון ואח"כ חותכים דרך רחוב חרל"פ – משם קודם לבית של סבתא הדסה ואח"כ ממשיכים לדירה הקטנה של סבתא פנינה. הכלב אפולו היה נובח בחצר כשעוברים בשביל הצר שמוביל לדירה ותמיד הוא היה קצת מבהיל אותי למרות הגדר ולמרות השרשרת....

כשמגיעים לבקר, סבתא הייתה תמיד מציעה עוגת גבינה עם ביסקוויטים, עוגיות עם ריבה והחטיף דמוי במבה הזה, רונדו (שאפשר להודות אחרי כל השנים, אף פעם לא סימפטתי במיוחד)

בחדר הקטן של סבתא, היה תמיד ריח חזק של סיגריות, ריח שנדבק גם אליך כשנישקה אותך... ממש לאחרונה מישהו עישן לידי סיגריות נובלס וזה היה לי מאוד מאוד מוכר (אז אם מישהו מהכרמונים הקוראים יכול לאשר לי שזה באמת היה הסוג שלה... אני אודה לו ☺)

לצד המיטה תמיד ספרי מתח בלשיים באנגלית וטלוויזיה קטנה שתמיד פתוחה... איכשהו ומשום מה תמיד נשארה אצלי תמונה בראש שבה אני זוכר את עצמי יושב שם על הקצה של המיטה ומצחיק את כולם שאני משבש את המילים טוטג' וטלסקט...

בחדר האורחים – אני זוכר שהיו לסבתא כל מיני קישוטים שתמיד משכו לי את העין, העיר ניו יורק כלואה בתוך מיכל שקוף – כשהופכים אותו פתיתי שלג יורדים על כל העיר, אבל בעיקר נמשכתי אל קישוט העץ – עגלה של הנזיר הסיני המחייך, לעגלה קשור שור, ובמרכולתו דגים שמתכוון למכור בשוק... הנזיר הסיני תמיד עורר לי בראש כל מיני מחשבות על עולמות רחוקים... עוד קישוט שאני שומר על המדף בבית ותמיד מעלה לי חיוך...

הייתי בכיתה ז' כשסבתא פנינה נפטרה... אמא העירה אותי מוקדם בבוקר ואמרה לי שסבתא איננה, אני חושב שזאת הייתה הפעם הראשונה שהייתי צריך להתמודד עם מוות בצורה ממשית ואני זוכר שבעיקר תהיתי ביני לבין עצמי איך וכיצד 'מצופה' להתנהג, הנחתי את הראש על הכר וקצת בכיתי, אני זוכר שאחר כך קצת התביישתי בעצמי שעוד העזתי להירדם...

הרבה שנים עברו מאז שסבתא נפטרה, אבל אני עדיין מאוד מתגעגע לשבתות של הביקורים אצל הסבתות...

הפּרַגוֹנִיה

הגִּיגִים של איילת

התלבטתי הפעם מה לכתוב לעיתון המשפחתי שלנו..

יכולה לספר על מה שעובר עליי השנה ☺ ..יכולה גם לספר על עבודה... על טריוויית ג'רפות מזמורות שחיברתי... על הרקולילו הבלש ופרשת נעל הזוכית שהמצאתי.. על חיות, אנשים, ילדים ושאר מרעין בישין... אבל פתאום! נזכרתי בכמה אנקדוטות שחיברתי לפני כחמש שנים כשחזרתי מהופעות בארה"ב, התיישבתי אז, ליד המחשב, ונשטפתי בפרץ יצירה וכתובה של כמה ימים...

מצרפת כמה מהגיגי...בצנזורה קלה..בכל זאת עיתון משפחתי ☺

חוצמיזה הכל סבבה! מה שלומכם?...מהעניינים?..

אוהבת תמיד, איילת

לילה טוב מחשב:

הערנות שוטפת אותי. בא לי רק לכתוב ולכתוב. אבל צריך לישון! מחר יום חדש. רב תהפוכות, גילויים ושינויים. באומץ לב ובתושייה אני מכבה את המחשב. אין ברירה! לילה טוב ווטסון, מחשבתי, יקירי. נראה מחר! כן, אין מצנהחצירוטןאן מנוס! ויעטואעכגכ לילה גמחעעגה טוב! כאיכחעא ריעהענר כד הצילו!!!! גכגסגס במננננ, לאחר מאבק אימתניים בין המחשב הידוע בכינוי שמשון הרקולס ואנוכי, באישון ליל, נאלצתי לכבותו- בעודי באיבי. אך- אולם, בוקר חדש הפציע. עודני עייפה ומנומנמת, אך יכולה אני להרעיף מילותיי על פני המסך הריק ללא חשש טבל ערל ושביעית. אמון. סלע ועד. ועוד חזון למועד. שישו ושמחה וישון בתורה. עם אחד. שיר אחד. חי. הללויה!

יוגה:

לעשות יוגה זה לעשות הרבה קקי של בודהה. זה כמו לאכול הרבה הרבה שוקולד באמצע הלילה או לשתות ליקר פקאן. יש בכלל דבר כזה? זה כמו לשיר לתוך מקרופון מגביע של נייר. זה כמו לאכול את הצימוקים של החלה מבפנים. זה כמו לצרוח חזק לתוך אוזן של מישהו ששונאים. לא לא לא. זה בכלל טהור וזך. זה צלול כמי מעיין של נביאים. זה כואב אחרי שעושים את זה. זה ממכר. זה ממכר. זה ממכר.

להיות חצוף:

להיות חצוף זה לעשות מה שאתה רוצה. ישנו אב הטיפוס שהוא החצוף הסטנדרטי- סתם בנ'אדם שלא אכפת לו מאף אחד חוץ מעצמו. וישנו החצוף המתוחכם. החצוף המתוחכם כשמו כן הוא- הוא מתהדר בגלימה של בנ'אדם נחמד. ואכן הוא כזה אבל מה - הוא ישיר. הוא יגיד מה שהוא רוצה מתי שהוא רוצה במסווה של בנ'אדם חופשי ואמיתי. החצוף הנאיבי הוא הנועז מבין משפחת החצופים והכי נחמד. יש לו לב זהב חם. הוא מהפכן. הוא אידאליסט. הוא תמים. והוא שואף לגדולה. אני חצופה נאיבית! ואתה?

מחשבה צפה:

מחשבה צפה זאת מתנה מאלוהים.

שערו בנפשכם כמה מחשבות צפות ללא בית אם ומוולדת מרחפות להן בחלל היקום. המחשבות הצפות שלי מרחפות לידי. הן עטופות בנייר מתנה. אני מנסה ללכוד אותן מדי פעם ברשת. אני דייגת. כמו הילדים שמפריחים בועות סבון מטבעת, אחר כך לוכדים אותן מחדש ויוצרים שרשרת של בועות בעלת מבנה ייחודי. גם המחשבות הצפות שלי לפעמים מתחברות. כך נולד לו רעיון חדש או מעשה.

מליארדי מחשבות בחלל המונוי אדם ברחבי כדור הארץ! ולכולם מחשבות צפות! איזה מנוע מחשבתי מפלצתי, אסטרונמי יכול היה להבנות מכל המחשבות הצפות! איזה בזבוז משאבים! הצטרפו לממי"צ-מפלגה למען המחשבות הצפות- ויפה שעה אחת קודם!

הפרגונה

מחיי אבי, תמר ורני

לנו יש בוס חדש בבית והוא רק בן 9 חודשים, חיינו סובבים סביבו והוא מנהל אותנו ביד רמה. אז דרישות הבוס החדש הולכות ומתעצמות מידי יום.

לרני הבוס יש סדר יום קבוע:

מעיר את אמא בסביבות 3:00 בלילה, אוכל מטרנה וחוזר לישון.
בשעה 6:00 מעיר את אמא לעבודה, אוכל שוב מטרנה וחוזר לישון.

בשעה 8:30 מעיר את אבא, והולך למטפלת.

בשעה 15:30 אמא מחזירה אותו הביתה ומשתדלת ללכת איתו לטייל או לחילופין שיעזור לה בקניות.

ואז מגיעה השעה 20:00 בשעה זו שרני כבר משפשף את עיניו ניתן האות לתחילת מבצע רן.

אז מהו מבצע רן?

אז... זהו מבצע משותף לאמא ואבא, נבזמן שאבא מכין את רני לאמבטיה, אמא מכינה לו מים בכיור. אבא רוחץ את רן, מלבישו ונותן לו לאכול דייסה, עם מטרנה ויטמין d וברזל.

רני אוהב מאוד להתרחץ ובזמן הרחצה הוא משפירק מים לכל עבר ובמיוחד על אבא.

מבצע רן בעיצומו

הבוס מבקש כי יקראו לו סיפורים

לבוס החדש רני יצאו כבר שתי שיניים.

רני יודע לשבת.

רני יודע למחוא כפיים וכמובן שהוא מבין הוראה זו ומיד מבצע אותה,

רני מאוד מזדהה עם תכניות הטלוויזיה וכל פעם שהוא שומע מחיאות כפיים הוא מצטרף לעידוד.

רני מנסה לומר אור והוא כמעט מצליח.

רני מתלהב מאוד מנמש ומושך לה את הפרווה.

רני חוגג את יום העצמאות

הפּרָגוֹנִיָּה

הפינה של מיכה

איך נתגלגל נינו (קרוב לודאי) של יוסף זונדל סלנט - להיות בגיל 17 דמות מופת של תנועת הפועלים בארץ.

הקבר הראשון במרחביה כתבו: מיכה ובתיה כרמון

הקדמה

כתבה באתר ynet שכתב נדב מן איש קיבוץ מרחביה ב-14 במאי 2010 - עוררה את סקרנותנו.

הכתבה נכתבה לכבוד מלאות מאה שנים להקמת הקואופרציה במרחביה. הייתה זו חווה קואופרטיבית שהוקמה בעמק יזרעאל בשנת 1911 על פי

רעיונותיו של פרנץ אופנהיימר 1 ונתקיימה עד שנת 1918.

הקואופרציה הייתה הישוב העברי הראשון שהוקם בעמק יזרעאל. על הישוב הראשון עברו גלגולים: בתחילה הוקם מושב מרחביה בשנת 1923 ולאחר מכן התיישב במקום קיבוץ "השומר הצעיר" "מרחביה" בשנת 1929.

הכתבה הביאה בין היתר - את סיפורו של בחור בן 17 שעבד בדפוס "האחדות" בירושלים ושהגיע למרחביה על מנת לסייע לפועלים שם. הוא נתקבל כחבר בקואופרציה אך תוך זמן קצר מצא את מותו בתאונה. עיתון "האחדות" היה עיתון מפלגת "פועלי ציון" אשר יצא לאור משנת

1910 ועד סוף שנת 1914 (תרע"ה). 2

העיתון נסגר בפקודת השלטון התורכי. מערכת העיתון הייתה מורכבת מצעירים שלימים מילאו עמדות מרכזיות בישוב.

על כתבותיהם בעיתון חתמו לעיתים בשםם ולעיתים בשמות ספרותיים אחרים - היו אילו יצחק בן- צבי (שלימים הפך להיות נשיאה השני של מדינת ישראל) חתם גם בשם אבנר וי. קטיגורי. אשתו, רחל ינאית, דוד בן גוריון שחתם גם בשמו דוד גרין, בשם יוסף גרין וגם "בעל החלומות" ויעקב זרובבל שחתם בשמות רבים נוספים נ. ותיק ואפילו "סגי נהור". כן השתתפו בהוצאת העיתון יוסף חיים ברנר, אחיו של בן- צבי-אהרון ראובני ואחרים.

הפּראָגנאַ

העיתון יצא בדפוס אחדות שהיה קואופרטיב אשר עובדיו היו מעורבים גם בתכני העיתון ובשאלות האחרות שנגעו לו.

הרוח החיה מאחורי דפוס אחדות היה זאב אשור (פובזרקין) אשר עלה ארצה בשנת 1906 הצטרף למפלגת "פועלי ציון" והיה חבר הוועד המרכזי של המפלגה. 3

הוא הביא עימו מרוסיה ידע עצום במלאכת הדפוס והרבה רצון ולהט. לאחר המהפכה התורכית זאב אשור הפך לנתין עותומאני וקיבל רישיון לדפוס ולהוצאת עיתון בשם "האחדות".

תפקידו של אשור היה מרכזי בעבודת הדפוס ובהפצת העיתון. דפוס אחדות היה מקום העבודה הראשון בארץ שהנהיג יום עבודה בן שמונה שעות.

הדפוס המשיך להתקיים זמן רב לאחר סגירת עיתון "האחדות". העיתון המתחרה בעיתון ה"אחדות" היה עיתונה של מפלגת הפועל הצעיר "הפועל הצעיר".

הכתבה ב- ynet לא הייתה הראשונה שהזכירה בשנים האחרונות את יצחק אחדותי הסתבר כי עוד לפני כתבה זו שם את ליבו מר עודד ישראלי – גיסלאי הלומד את תולדותיה של הארץ דרך מנחות מעניינות-לסיפורו הבחינה של יצחק אחדותי וכתב עליו באתר הכעניין – סיפורי ארץ – ישראל מנחות מדברות 1850 – 1950.

המאמר נכתב ב-13 באפריל 2009. 4

אנחנו מחליטים לחקור

לכאורה עוד סיפור מעניין מתולדות הישוב אלא שהשם עקיבאזוהן שהופיע בכתבתו של נדב מן משך את תשומת ליבנו.

במשפחתנו היה אדם בשם עקיבא, (מיכה הינו דור חמישי ממנו) צורף כסף שהוברח לארץ בילדותו על מנת שלא יגויס לצבא בעקבות גזירת הקנטוניסטים של הצאר הרוסי.

בניו של אותו עקיבא קראו לעצמם על שמו- קיבעס.

כך הופיעו בעיתונות המקומית וכך נקרא אחד הבנים – יוסל קיבעס-

בפרוטוקולים של ועדות החקירה הבריטית והבינלאומית שהתכנסו במלון פאלאס בירושלים אחרי מאורעות תרפ"ט.

בפרוטוקולים הוא סיפר על פעולתו לריצוף רחבת הכותל ארבעים שנה

קודם לכן. 5

ליוסל היה אח בשם מוטל וסבורים היינו כי פיצחנו את חידתו של אחדותי (בהיות שם אביו-הרשום על קברו-מרדכי).

הפדראציה

בהתרגשות גדולה התקשרנו לקרובת משפחה שאין כמוה מומחית בענייני יוסל ומוטל.
שוש ציננה את התלהבותנו "אילו היה יצחק אחדותי שייך למשפחתנו כי אז היה זכרו מועלה על נס. בני משפחתו חברי הקיבוצים של "השומר הצעיר" האידיאליסטים היו עוסקים יום ולילה בהנצחת זכרו-לא יתכן שמדובר באדם ממשפחתנו".

ממשיכים ומגלים פרטים חדשים על אחדותי

ואז- למרות שהבנו כי יצחק אחדותי אינו בן המשפחה החלטנו להמשיך בחיפושים.
הדמות הייתה מעניינת מאוד היה בה שילוב של ייחודיות ונחישות - למרות גילו הצעיר מאוד, של אידיאליזם, טרגדיה, עניין היסטורי ואתגר בלשי.
את עיקר העבודה לקח על עצמו מיכה אשר "שוטט" בעיתונות העברית ההיסטורית באותה התקופה וגם לאחריה, חיפש בארכיונים ובספריות וערך בדיקות עם מומחים.
לפני הכל הצלחנו לאתר את תמונתו של יצחק אחדותי.
בתמונה מצולם יצחק יחד עם חבריו לדפוס ולעיתון-רחל ינאית, יוסף נחמני ורוזנבוים. 6

אחדותי-כדוגמא וסמל נערץ על ראשי הישוב

הסתבר כי יצחק אחדותי הפך לאחר מותו להיות דמות ידועה ביותר בתנועת הפועלים בתקופה שבין ישוב למדינה.
עתון "האחדות" שיצא בכ"ג באייר תרע"ב הספיד אותו בכתבה בשם המערכת ואף פרסם שיר לזכרו. 7
גם עיתון "הפועל הצעיר" מקדיש עמוד לזכרו עם היוודע דבר מותו. 8

בשנת 1917 מתפרסם בניו יורק ספר יזכור באידיש מטעם ארגון "פועלי ציון".
את החומר העביר אלינו איש מושב מרחביה זלמן אברמוב הבקי, היודע והמסייע מאד.

אחת הדמויות המציננות בספר זה היא דמותו של יצחק אחדותי.
במאמר ארוך ומרגש סופד לו יעקב זרובבל ומתאר את דמותו המיוחדת.

הפּרָגוֹנִיה

המפגש הראשון ביניהם היה כאשר יצחק שנקרא אז "בן-שפרה"- הגיע לעבודה בעיתון "האחדות"- בחור יליד ירושלים בן 16 לבוש לפי האופנה הישנה - מעיל ארוך ועל ראשו כיפה לבנה.

מתחת למעיל נראה טלית קטן.

לבית הדפוס הוא הגיע ללא מסורת עבודה מסודרת אך במשך הזמן היא תפשה אותו לגמרי הוא ביצע אותה בקלות ותוך שירה הוא הוסיף מרץ ושמחה לחבורתנו...

חבריו מהעבר היו באים ומתעניינים בחבריו החדשים, יצחק הכניס אותנו לאווירה של עשייה ורעננות..."

זרובבל מתאר את דבקו בעבודה וברעיון ואת החלטתו לעבור צפונה ולסייע למתיישבים במרחביה.

הוא מלווה אותו לתחנת הרכבת בירושלים.

רגע לפני שהרכבת יוצאת לדרכה מבקש יצחק מזרובבל לתת לו שם חדש. זרובבל מציע את השם אחדותי על שם העיתון.

יצחק אחדותי יוצא לדרך.

שנה לאחר מכן מבקר זרובבל במרחביה והוא מתאר את הפגישה עם יצחק

ואת השינויים שחלו בו: "כמעט ולא הכרתי אותו, קומתו גבהה והוא הפך להיות מוצק ושזוף הוא התאקלם בקלות וכמהירות בסביבת העבודה... כאן במרחביה נהייה לחבר מיוחד אהוב על כולם."

ב-29 באפריל 1960 התפרסמה בעיתון "דבר" כתבה של אליהו אגרס על גלגולו של חג -האחד במאי בארץ. אליהו אגרס מספר על חגיגת האחד במאי ביפו בשנת 1912 - 1500 פועלים הצטופפו בקלוב הפועלים אך על החג העיב האבל על מותו של יצחק אחדותי שנהרג באותו היום. אגרס נותן פירוש לסיבת מותו "הוא נהרג כאשר מיהר לחגיגה אשר הייתה אמורה להיערך בחיפה".

בכתבה אחרת שפורסמה ב"דבר" ב-30 באפריל 1944 נכתב כי בשנה זו- 1912 בוטלו חגיגות האחד במאי גם בחיפה מחמת האבל על מותו של יצחק אחדותי מחברי מרחביה אשר נהרג תוך עבודתו ערב יום האחד במאי. רחל ינאית בן-צבי מתארת בספר זיכרונותיה "אנו עולים" -את אחדותי: "אך יצאה שנה אחת והחבילה נתפרדה...יצחק אחדותי שבעבודתו בדפוס נהייה לנו כאח יקר החליט לפרוש מעבודת הדפוס וללכת לחיים חדשים לעבודת השדה בקואופרציה במרחביה מי פילל שכעבור זמן קצר ימצאנו המוות בשדות העמק. עד היום מזדעזע הלב לזכר האסון".

הנשיא יצחק בן צבי מפרסם ב-16 באוגוסט 1940 כתבה ב"דבר" ליובל השלושים להופעת עיתון "האחדות" הוא לא שוכח להזכיר בכתבה את יצחק אחדותי.

הפרגונה

גם מנהיג מפ"ם מאיר יערי בכתבה ב"דבר" ב-4 במאי 1941 מצטרף לרואים באחדותי סמל וזאת שלושים שנה לאחר מותו.
בשנת 1950 כותבת ברכה חבס סדרת מאמרים על דוד בן גוריון בשם "אחד ודורו" המתפרסמת בעיתון "דבר". 10

בכתבה ב-7 ביולי מתראיינת רחל ינאית ומספרת על ימי "האחדות".
"חבורה קטנה היינו קשורים בלב ונפש שאפנו להיאחז במולדת ממש כאילו נולדנו מחדש וזכרת אני מאותם הימים את בן צבי את בן גוריון את יוסף נחמני ואת אחדותי הקטן שנהרג בתאונת עבודה בעגלת תבואה בקואופרטיב הראשון במרחביה..."
ישיבה מיוחדת בנושא ירושלים של הועד הפועל הציוני התקיימה בחודש אוגוסט 1948 (פורסם ב"דבר" 26 באוגוסט 1948) אל הבימה עלו עסקנים ותיקים וחשובים, כאשר עלה יעקב זרובבל הוא סיפר על טלגרמה מבן גוריון שהגיעה לפני למעלה משלושים שנה מסג'רה כי הגורן בוערת, יש התקפות בלילות וכי נחוץ גיוס חברים. הוא מספר כי גויסו שניים מפועלי דפוס אחדות. האחד ביקש ממנו שם חדש עברי והוא יעץ לו שיקרא לו בשם אחדותי שם המסמל את אחדות העם והארץ והוא-יצחק אחדותי נפל מעגלה ונהרג.

את השני יוסף נחמני הם גייסו ל"השומר". "אז, כותב זרובבל, החישה ירושלים עזרה ועתה הגיע הזמן שירושלים תקבל סיוע".
זרובבל כותב גם ב-3 ביוני 1960 ב"דבר" על עלייתו ארצה לפני חמישים שנה הוא אינו שוכח להזכיר בכתבה את הנער הירושלמי יצחק אחדותי. כך כותב יעקב זרובבל על יצחק אחדותי גם בספרו "עלי חיים" משנת 1969 ועל השפעתו של דפוס "אחדות"- "אברכי ירושלים שנקלעו ל"אחדות" היו לאנשים חדשים שונים לחלוטין.
הדוגמא הנעלה ביותר של אותם פועלים נתגלתה בדמותו של בחור ירושלמי אחד שעבד בדפוסנו. משהגיעה הסכנה לגליל, חש לשם לפי צו המפלגה, הוא נטל עימו לגליל, לעבודתו החדשה, את השם "אחדותי" שנתתיו לו משביקשני להעלות כינוי לוואי לשמו הפרטי. יצחק אחדותי-זכר לדפוס "אחדות", לאידיאל הסוציאליסטי, למשאת הנפש, לאיחודם הלוחם ואחדותם היוצרת של כל העמלים... עם השם אחדותי יצא פועל הדפוס הירושלמי לחייו החדשים ועימו מצא את מותו במרחביה, עם השם הזה נכנס לפנתיאון של תנועת הפועלים הארצישראלית לספר "יזכור".
זלמן שזר (רובשוב) שהיה נשיא המדינה לאחר יצחק בן צבי מפרסם ב"דבר" כתבת זיכרון לרחל המשוררת במלאות חמש עשרה שנים למותה בתבה מיום ה-30 באפריל 1946. שזר מזכיר את ימיו הראשונים בארץ ישראל ואת הליכתו יחד עם יצחק אחדותי לצפון "היה זה עם שחר של יום קיץ בשלהי אב תרע"א.. ימי עשייתי בארץ כשלושה שבועות...והרי אני מפליג עם המנוח יצחק אחדותי אל הגליל. את יצחק השארתי במרחביה

הפרגוניה

ושם מצא גם מהר מאד באופן טרגי את מנוחתו...ומשם עליתי יחידי צפונה להתראות עם ברל בכנרת. בכנרת פגש אז זלמן רובשוב לראשונה את רחל אשר על סיפור אהבתם נכתב לא מעט.. 11 **שזר רחל המשוררת**
באוקטובר 1942 מתקיים בעין חרוד כינוס ארצי ראשון של פועלי הדפוס בארץ (כתבה בדבר מיום 4 באוקטובר 1942) לכנס הוזמנו ראשי תנועת העבודה באותה התקופה. יצחק טבנקין נשא נאום והזכיר בדבריו את אחד מראשוני פועלי הדפוס בארץ-יצחק אחדותי בן ירושלים שנפל במרחביה לפני חצי יובל שנים...לאחר הדברים האלה הוחלט בכינוס לעלות למחרת היום על קבר החבר הראשון...בדרך חזרה לפני העלייה לקברו של יצחק אחדותי היה ביקור קצר בקיבוץ מרחביה ובדפוס הקיבוץ הארצי. 12 **כמה קטעים תמונת טבנקין**

ומה עם המשפחה?

כולם דברו על יצחק כתבו לו שירים ועטרוהו בכתרים, גדולי האומה סיפרו עליו, ספרו וביכו אותו אך אף אחד מהם לא הזכיר את שם משפחתו ופרטי משפחתו מלבד יעקב זרובבל אשר מציין בספר היזכור את השם בן שפרה אך לא ניתן להבין מכך אם אומנם מדובר בשמו האמיתי...
אחדותי היה כאמור השם שהעניק לו זרובבל קודם עלייתו למרחביה, מה היה שמו הקודם?
הפרט היחידי שהיה ידוע לנו היה שם אביו החרוט על מצבתו-מרדכי.

איך נגלה מי היה אחדותי?

התגלית שפרצה את דרכנו הייתה כתבתו של מלצן בעיתון "דבר" "על שורשי הפירוד" שהתפרסמה בארבעה בנובמבר 1931.

נחום מליץ (מלצן) נולד בליטא למשפחת רבנים מפורסמת עלה ארצה עם משפחתו בשנת 1906. הוא הצטרף בסתר לחוגי הפועלים וניהל מטעמים פעילות תרבותית בין בחורי הישיבה וכן תעמולה ליציאתם לעבודה.
ב 1908 ברח ממשפחתו ונספח לראשי תנועת העבודה עם חלקם התגורר באותו החדר. מילא תפקידים רבים ובין היתר-מרכזיים, בארץ. 13
נחום מליץ היה בעל ידע רב בנושא תושביה היהודים של ירושלים והעיר העתיקה כך שראוי להתבסס על דבריו. (ראה לדוגמא מאמרו בעיתון "דבר" מיום 10.2.1932 "מלחמת המעמדות בין תופשי התורה בירושלים").

הפדראציה

לפנינו שתי כתבות שפרסם והנוגעות לנושא בעיותיהם של בחורי הישיבות בעיר ירושלים, נושא שהיה קרוב אליו ובו עסק מראשית דרכו בארץ. בכתבה ששמה: "על שורשי הפירוד" ("דבר", 4.11.1931) והדנה בבעיות הישוב הישן בירושלים, מזכיר מלצן את יצחק אחדותי ואת סיפורו כדוגמא ומופת לבחור שמאס בחיי הבטלה ויצא לחיים חדשים הוא מציין את שמו כ"יצחק שפרה'ס הידוע בשם אחדותי" 14

כלומר-קודם שנקרא בשם אחדותי כותב מלצן הוא נקרא בשם יצחק שפרה'ס דהיינו- בן-שפרה.

מי זאת שפרה?

ככל הנראה הייתה שפרה דמות ידועה ומיוחדת בירושלים מאחר ובני משפחה היו נקראים על שם נשים רק כאשר נשים אילו היו מיוחדות, חזקות ונותנות הטון יותר מכל הגברים שבמשפחה. חיפושנו העלו כי באותה העת בישוב הישן הייתה ידועה מאד אשה בשם שפרה הטוחנת או כפי שנקראה באידיש "שפרה די מעלערקע". לשפרה הייתה חצר גדולת וידועה בעיר העתיקה שבה היו נערכות חתונות ושמחות ולידה היו גם חנויות שונות ליד החצר הייתה טחנת קמח ידועה של זאב וולפינזון ואולי שפרה הייתה אחת העובדות בטחנת הקמח שלו או שהייתה בעלת טחנה משלה כמו כן יתכן שעסקה גם באפיה מאחר וידוע כי בחצר היה תנור גדול. חוקר ירושלים עו"ד שבתי זכריה מקדיש בספרו "סיפורי חצרות ובתים בין החומות" תשס"ו, עמודים רבים לחצרה של שפרה הטוחנת בספריו הוא מביא עדויות לאירועים שנערכו בחצר. 15 על החצר מצאנו גם בעיתון "דבר" ב 19 במאי 1936 בזמן המאורעות. הקרבן הראשון של ירושלים היה ר' ראובן קלאפהולץ. הכתבה מספרת כי הוא נורה קרוב לביתו לאחר שעבר על יד חצר שפרה הקמחנית (שפרה די מעלערקע) והתקרב לתנור הערבי הנמצא במקום. הציבור הירושלמי של קוראי עיתון "דבר" הכיר מן הסתם חצר זו. הצלחנו אם כן למצוא איזכורים על חצרה של שפרה אך איננו יודעים דבר עליה או על משפחתה.

בדקנו וחיפשנו ומצאנו-אחדותי הוא בן למש' סלנט.

הפרגוניה

בשושלת היוחסין של משפחת סלנט (ראה באתר זה "תולדות משפחת סלנט-ספטמבר 2009 מאת מ. ירושלמי) מצאנו את פראדיל- נכדתו של יוסף זונדל סלנט ובתו של יהודה אריה לייב מבוני שכונת נחלת- שבעה בירושלים וסוחר ידוע באתרוגים.

פראדיל הייתה נשואה למרדכי ובשושלת היוחסין כתוב בפרוש כי מרדכי היה בנה של שפרה די מעלערקע. 16

אנו יודעים עתה-ככל הנראה- יצחק אחדותי הוא נינו של יוסף זונדל סלנט – מצד אימו פראדיל ונכדה של שפרה שהינה אימו של אביו-מרדכי. אנו קוראים את ספרו של יעקב זרובבל "עלי חיים" עמ' 284 ; 288 ורואים מול עינינו את התהליך שעבר יצחק: "אברכי ירושלים בעלי פאות ארוכות ומסולסלות היו ניצבים במשך שעות ומתבוננים היאך עובדים המנהיגים ה"סוציאליסטיים" גלויי ראש וללא ארבע כנפות.....עשרות מבני הישיבות צבאו כל ימות השבוע על פתחו של דפוס "אחדות" כדי לראות את עסקני הפועלים ששמש הלך לפניהם....".

הנה כך נתגלגל יצחק לעבודה בדפוס "האחדות" ולשינוי מהותי בחייו בגיל צעיר ביותר.

וכמו שקורה תמיד-מי שבורח מפני הקרבה המשפחתית-הקרבה רודפת אחריו.

חשבנו שלאחדותי אין קרבה משפחתית אלינו ומסתבר שטעינו - לאברהם אריה לייב סלנט היו עוד ילדים מלבד ביתו פראדיל –אחד מבניו נישא לקרובת משפחתנו שרה נחמה בתו של הרב אליעזר דן רלב"ג ממנהיגי הקהילה הפרושית בירושלים בן דודו הקרוב של הרב דיסקין. שרה נחמה נפטרה בצעירותה והותירה אחריה בן אחד שהיה בן דודו של יצחק. 18 קבר אליעזר דן

ומה עם קרובים נוספים?

בבדיקת עיתוני "האחדות" בתקופה בה עבד יצחק בעיתון שמנו לב לשם החוזר על עצמו- יצחק בן-שפרה. ואומנם יצחק שינה את שמו לאחדותי רק כאשר עזב את העיתון כך כותב במפורש זרובבל וכך נכתב גם במקומות אחרים.

כאשר עבד בעיתון לא קרא לעצמו יצחק בשם שפרה'ס כפי שהיה ידוע בילדותו בישוב הישן כי אם בשם העברי בן- שפרה כפי שמציין גם זרובבל בכתבת היזכור.

הפדראציה

יצחק מנדב כספים משכרו הדל לטובת העיתון ואף מברך מכרים חברים ובני משפחה לאירועים שונים.

יצחק מברך קרובים ומציין במפורש כי אילו בני משפחתו.

יצחק מברך שני זוגות של קרובים: את פרידה ושבתי הירשברג לרגל

הולדת בנם ואת חיה אולמן וצבי כשדן ליום נישואיהם. 19

צבי כשדן עבד ב"האחדות" ואחר כך היה עורך העיתון "הפועל הצעיר"

ו"קול העם" 1913 (פעם אחת) 20

שנתיים הוא ישב בכלא בפקודת השלטון התורכי.

לאחר שעובר יצחק למרחביה הוא ממשיך לברך את ידידיו ולקבל ברכות-

אך עתה בשם "אחדותי" 21

ניסינו לאתר את צאצאיהם של משפחות כשדן והירשברג אותם מציין

יצחק כקרוביו.

את צאצאי בני הזוג כשדן ואת הקשר המשפחתי ליצחק אחדותי לא

הצלחנו לגלות.

לא כך לגבי משפחת הירשברג- דרך האינטרנט הגענו לשבתי הירשברג

שעסק במוצרי קרטון ובדפוס בירושלים, על פי הפרסום באתר העסקי

שלו משפחתו עוסקת בתחום זה כבר שלושה דורות. 22

התקשרנו אליו ושאלנו אם יש קשר משפחתי בינו לבין שבתי ופרידה

הירשברג אשר נולד להם בן בשנת 1911.

מר הירשברג החביב הודיע מיד כי שבתי ופרידה היו סבו וסבתו.

על יצחק הוא לא ידע דבר.

תוך כשעתיים הועברו אלינו שמות נוספים של בני משפחה-אף אחד לא

הכיר את סיפורו של יצחק.

סיפרנו לכל אחד מהם על בן משפחתם התחושה הייתה שיצחק אחדותי חי

בהם.

כל התכונות הטובות של יצחק עליהן קראנו התגלו באנשים שכלל לא

ידעו על יצחק אשר הודיע מעל דפי העיתון כי הוא קרוב משפחתם.

אמרנו להם שבטוחים אנו כי אלמלא נהרג יצחק בגיל כה צעיר היה תופש

ללא ספק מעמד נכבד בקרב הנהגת הישוב.

צדקו כנראה הארכיונאית של קיבוץ מרחביה ומר זלמן אברמוב מומחה

לענייני המקום המתגורר במושב מרחביה ובקי בכל פרט הנוגע להיסטוריה

של המקום-אף בן משפחה לא הגיע לפקוד את קברו של יצחק.

הפברואר

אולי עתה-יצליחו בני משפחת הירשברג לגלות פרטים נוספים אודותיו ואודות בני משפחה נוספים על מנת שהבחור ייזכר לא רק בתולדות הישוב אלא גם בתולדות משפחתו.

ולא רק המשפחה

ומה עם צאצאיהם של זאב אשור, יוסף נחמני ורוזנבוים—עובדי הדפוס - אולי הם יודעים דבר מה ?
יוסף נחמני נשלח לגליל וצורף לארגון "השומר" (לדברי בן גוריון כאמור למעלה- נשלחו נחמני ואחדותי בהכוונתו) לאחר שמילא תפקידם רבים ובכירים בין היתר היה נחמני מנהל משרד הקרקעות של הקרן הקיימת בצפון. 23
על רוזנבוים אין בידינו מידע אולם ייתכן ובני משפחתו—לפחות חלקם- נמצאים בארץ ואולי גם באמתחתם מידעים.

וזה לא הכל.

יצאנו למסע בעקבותיו של יצחק אחדותי ובדרך גילינו פרטים מרגשים שאלמלא מסע זה לא היינו מגלים אותם לעולם.
גילינו בעתון "האחדות" כתבות של קרובי משפחה שלנו ופרטים שונים וחדשים עליהם.
תגלית השיא הייתה הודעת הנישואין של עקיבא=עקיבה רבינוביץ ורבקה בקר - סבה וסבתה של בתיה שנישאו ביפו בשנת 1911. 24
עקיבא רבינוביץ איש "פועלי ציון" מצולם (כן, באותו הספר של זרובבל "עלי חיים") בחברת רחל ינאית בין חברי הועד הראשון של "פועלי ציון" בוילנה. 25 26
עקיבא שעלה לארץ בשנת 1908 עבד בין היתר בחוות בן- שמן אצל דודו מנהל החווה—יצחק וילקנסקי.
בשנת 1911 הגיעה לארץ חברתו רבקה אשר נענתה לבקשת המשפחה לדחות נסיעתה לארץ כדי לסייע בפרנסת המשפחה ואת שני הכרטיסים שקנתה מסרה לאחיותיה-קיילה גלעדי וציפורה זייד. 27
רבקה הגיעה לארץ עם אימה וזו לא בזבזה זמן ומיד עם הגיעה הכינה ובישלה לקראת הנישואין.
עקיבא לא ידע עד הרגע האחרון שחברתו הגיעה ארצה ונשלח היישר לחופה על ידי דודתו שרה וילקנסקי אחותו של יצחק זאת לאחר פרידה מאולצת בת שלוש שנים מחברתו. 28
החתונה נערכה ביפו, את הזוג קידש רבה של יפו שהיה אז הרב קוק.

הפּראָגנאַ

המסיבה נערכה בבית מ' וילקנסקי. אורח הכבוד היה יוסף חיים ברנר אשר נשא דרשה ותרם פרנק אחד כפי שהיה נהוג אז. גם פרט זה מופיע בעיתון "האחדות" לצד ברכות אחרות ליום הנישואין

מחברים שעל חלקם כלל לא שמענו. 29 ויודעים אתם מי היה בעלה של שרה וילקנסקי? הביטו נא בתמונת אנשי הקואופרציה של מרחביה- מספר 9 בתמונת חברי הקואופרציה- אברהם חנניה פזנר יוכבדזון -

הוא היה בעלה של שרה. 30 לא יאמן.

היה זה מסע מעניין, מרחיב דעת ומלא סיפוק. הכרנו את הבחור הצעיר יצחק אחדותי, הילד המוכשר החרוץ, נזכרנו במנהיגי תקופתו וחזרנו לבני משפחתנו הנערצים עלינו. ותוך כדי- הצלחנו למצוא סוף סוף יש גם הוכחה כתובה לבן שלנו יזהר "השמוצניק השרוף" שברנר היה בחתונה של הסבא רבא שלו וכל זאת רק בזכותו של יצחק אחדותי - שמנוחתו האחרונה במרחביה.

הרשימה עדיין לא תמה.
כל בעלי הידע על יצחק אחדותי –אנא הוסיפו פרטים.

